

POSTANOWIENIE

25 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

na posiedzeniu niejawnym 25 lutego 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa O. w L. (R.B.)
przeciwko N. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w C.
i P. spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej O. w L. (R.B.)
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 12 września 2024 r., VII AGa 84/24,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

II. zasądza od O. w L. (R.B.) na rzecz N. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w C. 5400 złotych (pięć tysięcy czterysta złotych) kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanemu niniejszego postanowienia do dnia zapłaty.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 9 października 2023 roku Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo O. z siedzibą w L. (R.B.) przeciwko N. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. i P. S.A. z siedzibą w W. o zapłatę (pkt 1) i orzekł o kosztach postępowania (pkt 2 i 3).

Wyrokiem z 12 września 2024 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację powoda (pkt 1) i orzekł o kosztach postępowania (pkt 2 i 3).

Powód wniósł skargę kasacyjną, w której zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego w części, tj. co do punktów 1 i 2 (w zakresie oddalenia apelacji powoda wobec N. sp. z o.o. w C. i w zakresie kosztów zasądzonych na rzecz tego pozwanego). We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał przesłanki ujęte w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. Skarżący wskazał, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne, które ujął w formie pytań:

- „Czy dla posiadania czynnej legitymacji procesowej odbiorcy względem przewoźnika (podwykonawcy) muszą być spełnione szczególne okoliczności, a to umowa podwykonawstwa przewozu powinna zostać zawarta na korzyść tego samego odbiorcy (wskazywać tego samego odbiorcę co w liście przewozowym), względnie roszczenie to jest ograniczone wyłącznie do przewoźnika głównego (pierwszego) lub tego, który ma wiedzę o rzeczywistym odbiorcy przesyłki, zważywszy na wprowadzenie w błąd przewoźnika przez innych uczestników operacji, któremu z tej przyczyny nie należy postawić zarzutu nienależytego wykonania zobowiązania, a to naruszenia art. 12 ust.5 lit b) CMR mimo brzmienia art. 12 ust. 7 CMR. Czy też, w razie zaginięcia przesyłki, z mocy art. 13 ust. 1 zd. 2 CMR służy odbiorcy, legitymacja czynna procesowa do przewoźnika faktycznego, któremu można postawić zarzut naruszenia art. 12 ust.5 lit a) CMR”;

- „Czy zleceniodawca przewoźnika w ramach podwykonawstwa przewozu, z racji posiadania względem przewoźnika pozycji nadawcy, jest uprawniony do rozporządzania towarem, bez okazywania pierwszego egzemplarza listu przewozowego, do którego powinny być wpisane nowe instrukcje, a otrzymanego przez przewoźnika faktycznego podczas załadunku i w konsekwencji przewoźnik zwolniony jest dla wykonania takiej instrukcji z obowiązku żądania okazania pierwszego egzemplarza z taką instrukcją”.

Skarżący wskazał także na niejednolitość orzecznictwa i oczywistą zasadność skargi kasacyjnej związanej z naruszeniem przez Sąd Apelacyjny art. 378 § 1 k.p.c. i 387 §2¹ pkt 2 k.p.c.

W odpowiedzi pozwany N. spółka z.o.o. z siedzibą w C. wniosła o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądzenie zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie zostać przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na potrzebie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości

lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w judykaturze sądowej i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Nieodzowne jest ponadto, podobnie jak w przypadku przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14; z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

Skarga kasacyjna strony powodowej nie zawiera argumentów potwierdzających skuteczne wykazanie, że w sprawie zachodzą przesłanki ujęte w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Wskazane przez skarżącego kwestie były w ostatnim czasie przedmiotem wielu wypowiedzi Sądu Najwyższego, który wyczerpująco rozstrzygnął analogiczne zagadnienia.

Sąd Najwyższy wyjaśnił, że istnieje konieczność odróżniania przewozu sukcesywnego od przewozu, w którym przewoźnik zawierający umowę przewozu posługuje się podwykonawcą, którego nie można utożsamiać z przewoźnikiem sukcesywnym i odwrotnie, ponieważ z każdym z nich wiążą się odmienne reguły odpowiedzialności za szkodę powstałą w przewozie (wyrok SN z 18 lutego 2016 r., II CSK 111/15). Z regulacji art. 34 Konwencji o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów (CMR) sporządzonej w Genewie dnia 19 maja 1956 r. (Dz.U. z 1962 r. Nr 49, poz. 238) wynika, że kolejnymi przewoźnikami są jedynie przewoźnicy, którzy przez przyjęcie towaru i listu przewozowego przystępują do umowy zawartej pomiędzy użytkownikiem transportu (nadawcą lub odbiorcą) a pierwszym przewoźnikiem. Kolejni przewoźnicy tworzą wówczas jedną stronę umowy wobec nadawcy bądź odbiorcy, odpowiedzialną za należyte wykonanie całego przewozu i przewóz jest realizowany na podstawie tej jednej umowy (wyrok SN z 10 grudnia 2024 r., II CSKP 1799/22).

Zasady odpowiedzialności odszkodowawczej wynikającej z Konwencji CMR w relacji nadawca - przewoźnik - podwykonawca przewozu - odbiorca każdorazowo wymagają ustalenia treści stosunków prawnych łączących wymienione podmioty i ich wzajemnych zależności (zob. wyroki SN z 26 listopada 2019 r., IV CSK 415/18 i z 14 marca 2025 r., II CSKP 113/25). Stronami umowy przewozu jest zawsze nadawca i przewoźnik. Nadawcą jest podmiot, który zleca przewoźnikowi przewóz towaru i zaciąga wzajemne zobowiązanie zapłaty na jego rzecz wynagrodzenia za przewóz. Przewoźnik (umowny) może stosownie do art. 3 CMR posłużyć się podwykonawcą przy realizacji tej umowy. Przewoźnika umownego łączy wtedy z podwykonawcą (przewoźnikiem faktycznym) odrębny stosunek prawny (wyrok SN z 14 marca 2025 r., II CSKP 113/25).

Zaangażowanie przez przewoźnika osoby trzeciej nie prowadzi do powstania pomiędzy podwykonawcą i nadawcą stosunku prawnego, a zawarta umowa przewozu wiąże wskazanych w niej przewoźnika i nadawcę, stąd osoba uprawniona może dochodzić roszczeń tylko od przewoźnika, z którym nadawca zawarł umowę. Osobą legitymowaną do dochodzenia roszczeń odszkodowawczych z tytułu szkód w substancji towaru jest, w świetle Konwencji CMR, nadawca albo odbiorca, w zależności od tego, któremu z nich przysługuje prawo rozporządzania towarem. Prawo to wygasa po stronie nadawcy, zgodnie z art. 12 ust. 2 Konwencji CMR, z chwilą wykonania przez odbiorcę uprawnień, o których mowa w art. 13 ust. 1 Konwencji CMR, a postacią substytutu tego prawa do rozporządzania towarem jest m.in. dochodzenie roszczeń odszkodowawczych. Z chwilą więc bezspornego przekazania odbiorcy za pokwitowaniem przesyłki wraz z drugim egzemplarzem listu przewozowego, odbiorca, a nie nadawca, jest uprawniony do dochodzenia roszczeń odszkodowawczych z tytułu szkód w przesyłce (wyrok SN z 14 marca 2025 r., II CSKP 113/25).

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) zachodzi wówczas, gdy z treści skargi bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań wynika, że wadliwości przytoczone w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną wyjaśniającą w czym ta oczywistość się

wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Konieczne jest w związku z tym wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającej na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; postanowienie Sądu Najwyższego z 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 r., nr 4, poz. 75; postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06). Wymaga przy tym podkreślenia, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie SN z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15). Wynikająca z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej ma charakter wyjątkowy. W konsekwencji, w judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że skarga kasacyjna jest zasadna w stopniu „oczywistym”, jeżeli można ją stwierdzić „na pierwszy rzut oka”, bez potrzeby pogłębionego badania okoliczności sprawy (zob. postanowienie SN z 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07).

Bliższa analiza wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala przyjąć, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w przyjętym wyżej rozumieniu. Sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest bowiem związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego; wiążą go jedynie podniesione w apelacji zarzuty procesowe z zastrzeżeniem przyczyn nieważności, które sąd drugiej instancji bierze pod uwagę z urzędu w granicach zaskarżenia (uchwała SN – zasada prawna z 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008, nr 6, poz. 55).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 391 § 1, art. 398²¹ k.p.c. oraz z § 2 pkt 7, § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tj. Dz.U. z 2023 r., poz. 1964).

Agnieszka Jurkowska-Chocyk

A.G.

[a.ł]